

Sygn. akt: I C 289/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Waław
Protokolant:	sekr. sądowy Aleksandra Bogusz-Dobrowolska

po rozpoznaniu w dniu 7 września 2016 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **L. B.**

przeciwko (...) S.A. w S.

o zapłatę

I. oddala powództwo,

II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 289/15

UZASADNIENIE

L. B. w dniu 19 maja 2015 r. wniósł pozew przeciwko (...) S.A. w S. o zapłatę kwoty 118.000 zł tytułem odszkodowania z polisy Autocasco w wyniku kradzieży pojazdu osobowego marki V. (...) o nr rej. (...). Jednocześnie wniósł o zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub według spisu kosztów, o ile zostanie sporządzony.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 8 listopada 2012 r. na terytorium Republiki Federalnej Niemiec, dokonał zakupu samochodu osobowego marki V. (...) nr VIN (...) o wartości 28.000 euro. Autem tym powód przyjechał do Polski. Dokonał niezbędnych czynności umożliwiających poruszanie się pojazdem po kraju, w tym czasowej rejestracji w Wydziale Komunikacyjnym Starostwa Powiatowego w G.. W nocy z 2 na 3 lipca 2013 r. miała miejsce kradzież samochodu. W dniu 3 lipca 2013 r. powód zgłosił kradzież pojazdu funkcjonariuszom Policji z Komendy Powiatowej w T.. Prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w Tczewie śledztwo w tym zakresie zostało umorzone z powodu niewykrycia sprawcy czynu zabronionego. Powód powyższe zdarzenie zgłosił również pozwanemu zwracając się doń z roszczeniem o wypłatę odszkodowania z polisy AC, którą zawarł z pozwanym. Pozwany zakwestionował zasadność dochodzonego roszczenia i odmówił wypłaty odszkodowania (k. 3-10).

W odpowiedzi na pozew (...) S.A. w S. wniosło o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko, pozwana Spółka wskazała, że w toku postępowania likwidacyjnego dotyczącego kradzieży pojazdu V. (...) nr VIN (...) ujawniono, że pojazd stanowiący przedmiot ubezpieczenia pochodził z przestępstwa kradzieży na terenie Niemiec. Ustalono, że pierwszym właścicielem była firma (...), a następnie R. P.. Temu ostatniemu właścicielowi w wyniku dwóch włamań do firmy skradziono m.in. kluczyki do ww. pojazdu i dokumenty, a następnie w dniu 15 grudnia 2012 r. skradziono pojazd. Ponadto ustalono sfałszowanie dokumentów pochodzenia pojazdu, które były podstawą rejestracji w Wydziale Komunikacyjnym Starostwa Powiatowego w G.. Sfałszowano między innymi kartę pojazdu o nr (...) oraz wpis w dowodzie rejestracyjnym o wyrejestrowaniu pojazdu w dniu 10 października 2012 r. Niemiecki Urząd wyrejestrował przedmiotowy pojazd w dniu 18 lutego 2013 r. W chwili wyrejestrowania założono kartę pojazdu nr (...), zaś w polskim urzędzie okazano kartę (...). Tym samym powołując się na ogólne warunki umowy, przy uznaniu że ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje szkód w pojazdach pochodzących z kradzieży lub innego przestępstwa, których własności powód nie nabył do dnia szkody (...), a także kwestionując własność powoda, pozwany odmówił wypłaty odszkodowania (k. 82-85).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Właścicielem samochodu osobowego marki V. (...) o nr VIN (...) był R. P.. Samochód został zakupiony w salonie (...) na terenie Niemiec w okolicy S. w dniu 25 lipca 2011 r. Następnie pojazd został zarejestrowany w B.. W okresie od 15 października 2008 do 30 października 2008 r. została skradziona między innymi karta pojazdu nr (...) in blanco. Zgłoszenia tej kradzieży dokonano w dniu 15 stycznia 2009 r.

(dowód: zeznania świadka R. P. k. 926-927, k. 124-128, kserokopia pisma z SG w Z. k. 114, uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego notatki Policji w B. z dnia 4 września 2013 r. k. 124-128, pismo pozwanego z dnia 8 sierpnia 2013 r. k. 250)

Policja niemiecka odnotowała dwa włamania do firmy (...), skąd w nocy z 4 na 5 listopada 2012 r. skradziono kluczyki i dokumenty do pojazdów oraz drugi kluczyk do samochodu V. (...).

(dowód: pismo z I. k. 123)

W dniu 8 listopada 2012 r. powód na terytorium Republiki Federalnej Niemiec zawarł z I. D. prowadzącym autokomis pod nazwą D. Automobile M. A. w B. umowę kupna sprzedaży samochodu osobowego marki V. (...) o nr VIN (...). Z okazanych dokumentów wynikało, że **właściciel autokomisu kupił go od K. G..** Powód dokonał sprawdzenia samochodu w wydziale komunikacyjnym pod kątem ewentualnej kradzieży pojazdu a także w firmie (...) pod kątem przebiegu i przeglądów technicznych. Sprzedawca wystawił fakturę pro forma na cenę 28.000 euro. Powyższą kwotę powód przelał na rachunek sprzedawcy z konta firmowego. Po potwierdzeniu otrzymania zapłaty pojechał po odbiór auta do Niemiec. Wraz z samochodem otrzymał ostateczną fakturę, książeczkę serwisową, kluczyki, wszystkie „briefy”, książeczkę pojazdu. Samochodem tym powód przyjechał do Polski. Po przyjeździe do kraju zostały dokonane wszystkie formalności związane z przerejestrowaniem samochodu, Następnie powód opłacił podatek akcyzowy, wykonał badania techniczne, a następnie złożył wniosek w Starostwie Powiatowym w G. o dokonanie czasowej rejestracji zakupionego samochodu. W dniu 30 listopada 2012 r. została wydana decyzja o rejestracji.

(dowód: kserokopia faktury k. 54 z tłumaczeniem k. 40, kserokopia dokumentu potwierdzającego zapłatę akcyzy k. 53, kserokopia pokwitowania k. 52, kserokopia dokumentu identyfikacyjnego pojazdu wydanego przez (...) k. 51, kserokopia zaświadczenie o przeprowadzeniu badaniu technicznego pojazdu k. 50, wniosek do Starostwa Powiatowego w G. o wydanie dowodu rejestracyjnego k. 49, kserokopia decyzji nr (...) .2012.CJ Starostwa Powiatowego w G. z dnia 30 listopada 2012 r. k. 48, zeznania powoda k. 941-942, wyciąg z konta firmowego P. Sp. j. k. 286, umowa sprzedaży k. 559, tłumaczenie poświadczony z języka niemieckiego umowy sprzedaży k. 559-560)

Powód ubezpieczył powyższy pojazd w (...) S.A. V. (...). Okres ubezpieczenia OC obejmował czas 30 listopada 2012 r. do 29 listopada 2013 r.

(dowód: kserokopia ubezpieczenia k.810, zeznania powoda k. 941-942)

W dniu 15 grudnia 2012 r. w Niemczech została zgłoszona na Policji kradzież samochodu zakupionego przez powoda. Pojazd został skradziony pierwotnemu właścicielowi R. P. z parkingu sklepu (...) w Niemczech. W chwili kradzieży V. (...) był używany do celów prywatnych. Pracownik prowadzący sprawę firmowe R. P. oddał go do korzystania swojemu szwagrowi - Panu B. i to on zgłosił kradzież samochodu.

(niezaprzeczone, dowód: zeznania powoda k. 941 - 942, uwierzytelnione tłumaczenie z języka niemieckiego notatki Policji w B. z dnia 4 września 2013 r. k. 124-128, kserokopia pisma I. k. 132)

W dniu 26 lutego 2013 r. do Komendy Powiatowej Policji w G. wpłynął faks z P. Straży Granicznej w Z.. Faks ten dotyczył informacji, że przedmiotowy samochód w Systemie (...) (baza (...)) figuruje jako utracony. Powód w tej sprawie został przesłuchany. Jednocześnie zatrzymano pojazd celem dokonania jego oględzin.

(dowód: kserokopia notatki urzędowej sporządzonej przez mł. asp. M. P. z KPP w G. z dnia 8 marca 2013 r. k. 114, zeznania powoda k. 941-942, wyjaśnienia powoda złożone na KP Policji w G. k. 363, 364).

W dniu 12 marca 2013 r. Komenda Powiatowa Policji w G. prowadziła dochodzenie w sprawie przestępstwa niemyślnego paserstwa dokonanego przy zakupie samochodu marki V. (...) przez powoda.

W dniach od 20 czerwca 2013 r. do 26 czerwca 2013 r. Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w O. przeprowadziło badania stanu technicznego samochodu osobowego marki V. (...) o nr rej. (...). W jej wnioskach końcowych stwierdzono, że powyższy pojazd nie nosił cech, które dałyby podstawę do zakwestionowania oryginalnego wykonania.

(dowód: kserokopia opinii nr (...) z dnia 26 czerwca 2013 r. k. 44-47, zeznania powoda k. 941-942, kserokopia akt śledztwa 1 Ds. 403/13, 1 Ds. 642/14, dok. znajdujące się w aktach szkody k. 167 – 815)

W dniu 1 lipca 2013 r. powód ubezpieczył samochód V. (...) o numerze VIN (...) od utraty, zniszczenia lub uszkodzenia (autocasco, AC) w pozwanym Towarzystwie. Suma ubezpieczeniowa wynosiła 118.000 zł brutto. Zgodnie z ogólnymi warunkami ubezpieczenia, ochrona ubezpieczenia nie obejmowała szkód w pojazdach pochodzących z kradzieży lub innego przestępstwa, których własności ubezpieczony nie nabył do dnia szkody, chyba, że właściciel wyraził zgodę na wypłatę odszkodowania na rzecz ubezpieczonego (§12).

(niezaprzeczone, dowód: polisa komunikacyjna ogólna k. 86-89, k. 808-809, ogólne warunki ubezpieczenia k. 90-104, zeznania powoda k. 941-942, OWU k. 90-104)

W nocy z 2 na 3 lipca 2013 r. we wczesnych godzinach porannych doszło w miejscowości Z. na terenie parkingu należącego do (...) do kradzieży przedmiotowego samochodu. Powyższą kradzież zgłosił powód. W chwili zdarzenia pojazd ubezpieczony był w pozwanym Towarzystwie.

Postanowieniem Prokuratury Rejonowej w Tczewie z dnia 8 lipca 2013 r. wszczęto śledztwo w związku z wyższej wymienionym zdarzeniem. Zarządzeniem z tego samego dnia powierzono w całości prowadzenie śledztwa Komendzie Powiatowej Policji w T..

(dowód: pismo pozwanego z dnia 30 marca 2015 r. k. 153, zarządzenie o potwierdzeniu śledztwa Prokuratora z Prokuratury Rejonowej w Tczewie z dnia 8 lipca 2013 r. k. 258, postanowienie o wszczęciu śledztwa k. 259, zeznania powoda k. 941-942)

W dniu 15 lipca 2013 r. powód zgłosił pozwanemu szkodę z tytułu ubezpieczenia Autocasco. W odpowiedzi na wezwanie pozwana Spółka zobowiązała powoda do przedłożenia dokumentów szczegółowo wymienionych w piśmie z dnia 25 lipca 2013 r. Powód uzupełniając braki złożył między innymi decyzję nr (...).2013.MS wydaną przez Starostę (...) dotyczącą wyrejestrowania V. (...) o nr rej. (...), a także cesję praw własności do utraconego pojazdu.

W dniu 3 października 2013 r. pozwany odmówił wypłaty odszkodowania. W toku postępowania likwidacyjnego ustalił, że przedmiotowy pojazd został skradziony w okolicznościach, za które nie ponosi odpowiedzialności. W swojej decyzji pozwana Spółka wskazała, że zgodnie z ogólnymi warunkami ubezpieczenia ochroną ubezpieczeniową nie zostały objęte szkody w pojazdach pochodzących z kradzieży lub innego przestępstwa, których własności ubezpieczony nie nabył do dnia szkody, chyba że właściciel wyraził zgodę na wypłatę odszkodowania na rzecz ubezpieczyciela.

Od powyższej decyzji powód złożył odwołanie. W dniu 7 listopada 2013 r. pozwane Towarzystwo podtrzymało swoją decyzję. Na poparcie swojego stanowiska wskazało, że powód nie jest faktycznym właścicielem pojazdu i w związku z tym odszkodowanie mu nie przysługuje. Tym samym jako nie właściciel nie może przenieść prawa własności na ubezpieczyciela.

(dowód: pismo pozwanej z dnia 25 lipca 2013 r. k. 38, z dnia 9 września 2013 r. k. 37, decyzja Starostwa Powiatowego w G. k. 39 i 683, decyzja pozwanej z dnia 3 października 2013 r. k. 25, decyzja z dnia 7 listopada 2013 r. k. 23-24, decyzja z dnia 13 grudnia 2013 r. k. 21-22, cesja prawa własności pojazdu k. 697).

Prowadzone przez Komendę Powiatową Policji w G. dochodzenie w sprawie dokonania nieumyślnego paserstwa przez L. B. polegającego na zarejestrowaniu skradzionego na terenie Niemiec samochodu marki V. (...), a następnie zarejestrowanie go w Starostwie Powiatowym w G. pod nr rej. (...), zostało prawomocnie umorzone w dniu 18 lipca 2014 r. Powyższe postanowienie zostało zatwierdzone przez Prokuratora z Prokuratury Rejonowej w Giżycku w dniu 21 lipca 2014 r.

(dowód: odpis postanowienia w sprawie (...) k. 34-35, kserokopia postanowienia o umorzeniu dochodzenia przez Prokuraturę Rejonową w Giżycku k. 43, pismo Prokuratury Rejonowej w Giżycku z dnia 5 czerwca 2015 r. k. 151, postanowienie z dnia 18 lipca 2014 r. (...) w G. k. 586-587, k. 151)

W toku przeprowadzonych czynności przez funkcjonariuszy KPP w T. ustalono, że w związku z kradzieżą przedmiotowego pojazdu, nieznanymi sprawcami przy użyciu nieustalonego narzędzia pokonał fabryczne zabezpieczenia samochodu, po czym zabrał go w celu przywłaszczenia. W toku śledztwa podjęto szereg czynności procesowych i pozaprosesowych zmierzających do ustalenia sprawców przestępstwa i odzyskania utraconego mienia. Prawomocnym postanowieniem z dnia 8 grudnia 2014 r. Prokurator z Prokuratury Rejonowej w Tczewie umorzył śledztwo w zakresie kradzieży z uwagi na niewykrycie sprawy czynu zabronionego, nieumyślnego paserstwa i wyłudzenia odszkodowania tj. na podstawie art. 279 § 1 k.k., art. 292 § 2 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

(dowód: postanowienie Prokuratury Rejonowej w Tczewie w przedmiocie żądania wydania rzeczy z dnia 9 sierpnia 2013 r. k. 230, postanowienie z dnia 30 lipca 2013 r. o umorzeniu śledztwa k. 253 oraz notatki urzędowe k. 254-266, kserokopia postanowienia o wszczęciu śledztwa w sprawie kradzieży k. 458)

W związku z prawomocnie umorzonymi postępowaniami karnymi powód w dniu 6 marca 2015 r. wezwał pozwane Towarzystwo do natychmiastowej wypłaty odszkodowania.

W odpowiedzi na powyższe wezwanie, pozwany podtrzymał swojego dotychczasowe stanowisko. Wskazał dodatkowo, że prowadzone przez Prokuraturę postępowanie w sprawie kradzieży przedmiotowego pojazdu potwierdziło, że rzeczywiście doszło do kradzieży na terenie Niemiec. Nie wykazano, aby czynu tego dopuścił się powód, to w ocenie pozwanego nie ma znaczenia, gdyż powód nie jest prawnym właścicielem tego pojazdu i w związku z tym nie przysługuje mu odszkodowanie. Jednocześnie podniósł, że postępowanie przed organami ścigania potwierdziło, że dokumenty, którymi posłużył się powód przy dokonywaniu rejestracji zostały sfałszowane. W związku z tym w przypadku kradzieży pojazdu był zobowiązany do przedłożenia pozwanego dokumentów potwierdzających

pochodzenie pojazdu i umożliwiającą jego identyfikację. W ocenie pozwanego była to dodatkowa przesłanka wyłączająca jego odpowiedzialności z tytułu odszkodowania.

(dowód: wezwania do zapłaty k. 18, pismo pozwanej z dnia 17 kwietnia 2015 r. k. 14-15, zeznania powoda k. 941-942)

W dniu 30 marca 2015 r. (...) S.A. zgłosiło do Prokuratury Rejonowej w Giżycku zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa polegającego na posłużeniu się podrobionymi dokumentami przy rejestracji samochodu V. (...) przez powoda.

Na powyższe zawiadomienie Prokuratura Rejonowa w Giżycku poinformowała pozwanego, że nadzorowała postępowanie w sprawie niemyślnego paserstwa polegającego na nabyciu samochodu marki V. (...), a następnie rejestrowania tego pojazdu w Starostwie Powiatowym w G. na nazwisko powoda. Posłużenie się sfałszowanymi dokumentami było przedmiotem czynności organu ścigania. Powyższe postępowanie zakończyło się umorzeniem postępowania i braku podstaw do jego dalszego prowadzenia i podjęcia czynności procesowych.

(dowód: zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa k. 153, odpowiedź Prokuratury Rejonowej w Giżycku k. 151)

Do dnia wystąpienia z niniejszym powództwem, powód nie otrzymał odszkodowania za skradziony samochód.

(dowód: zeznania powoda k. 941- 942).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stan faktyczny przy tym niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie zaoferowanych przez strony dowodów z dokumentów w postaci: polisy, faktury zakupu pojazdu, dokumentów z postępowań karnych prowadzonych przez Prokuraturę Rejonową w Tczewie i w G. oraz pism obu stron wymienianych w toku postępowania likwidacyjnego, a nadto Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Autocasco i akt szkody OL20/2415/13 – , których to autentyczności prawdziwości żadna ze stron nie zaprzeczyła, co pozwalało uznać je za rzetelne i wiarygodne źródło informacji o okolicznościach faktycznych sprawy. Uzupełniająco przeprowadzono dowód z przesłuchania stron, ograniczając go do przesłuchania powoda, a także przesłuchania w drodze zagranicznej pomocy prawnej R. P..

Na okoliczność oceny nabycia własności samochodu przez powoda, Sąd w drodze art. 1143 k.p.c. pozyskał nadto przepisy prawa niemieckiego w istonej dla rozstrzygnięcia części.

Stanowiły one bowiem podstawę dla ustalenia skutecznego nabycia własności przez powoda, co była jedną z kluczowych okoliczności w sprawie, przywołana zresztą w pozwie.

Na podstawie wzmiankowanych dowodów ustalono zatem istotne okoliczności sprawy obejmujące fakt zakupu samochodu marki V. (...) na terenie Niemiec, a także brak skutecznego nabycia własności tego pojazdu na rzecz powoda. Dla porządku należy przy tym wskazać, iż bezspornym w sprawie jest fakt zawarcia umowy sprzedaży pochodzącego z Niemiec auta (żadna ze stron tego nie kwestionowała wystawienia faktury i zapłaty ustalonej kwoty za samochód) jak i zaistnienia zdarzenia co do zasady powodującego szkodę oraz cały przebieg postępowania likwidacyjnego, w ramach którego ustalono brak podstaw do wypłaty odszkodowania.

W niniejszej sprawie powód dochodzi zapłaty odszkodowania z polisy autocasco w wysokości 118.000 zł z tytułu kradzieży samochodu marki V. (...) o nr rej. (...) dokonanej w nocy z 2 na 3 lipca 2013 r.

Skoro też pozwany odmawiając odszkodowania powołał się w pierwszej kolejności na fakt statusu samochodu jako skradzionego i w następnej kolejności na brak uzyskania własności pojazdu, należało ustalić jakie przepisy będą przesądzały o nabyciu własności, zważywszy na miejsce zakupu samochodu, poza granicami Polski, co wymagało sięgnięcia do przepisów powyższą materię regulujących.

Tak też zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe, przy ustaleniu, czy dokonano czynności prawnej, stosuje się prawo dla niej właściwe. Bezspornym jest, że doszło do sprzedaży na terenie Niemiec. Wobec tego, że złożenie oświadczenia woli miało miejsce za granicą, powstaje konieczność ustalenia, jakiego państwa prawo powinno stanowić podstawę oceny ważności dokonanej czynności prawnej.

Ustalenie prawa właściwego dla dowolnego zagadnienia z zakresu prawa prywatnego następuje na podstawie norm kolizyjnych prawa prywatnego międzynarodowego. W ramach omawianej problematyki zastosowanie mają przede wszystkim: rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (R. I) oraz ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe (dalej u.p.p.m.)

Przy wyborze prawa wyznacznikiem są tzw. łączniki. To elementy norm kolizyjnych, które opisują kryteria (okoliczności faktyczne) umożliwiające wskazanie prawa właściwego dla danego stosunku prawnego. Pełnią rolę wskaźnika kierującego adresata do systemu prawnego, którego stosowanie jest nakazane przez normę kolizyjną. Łącznik miejsca dokonania czynności stosuje się w celu wskazania prawa właściwego dla formy czynności prawnych. Prawo wskazane za jego pośrednictwem nazywane jest *lex loci actus* bądź *lex loci contractus* (w przypadku umów). Łącznik ten utrzymał swoje znaczenie w dziedzinie formy czynności prawnych. Norma przewidująca właściwość *legis loci actus* będzie jednak bezużyteczna w przypadku, gdy strony w czasie zawarcia umowy na odległość (*inter absentes*) znajdowały się w różnych państwach.

Powód kupił przedmiotowy samochód na terenie Niemiec. Obejrzał i dokonał sprawdzenia samochodu, po czym zapłacił przelewem umówioną kwotę. Po otrzymaniu potwierdzenia wpływu pieniędzy pojechał do Niemiec po jego odbiór.

Zgodnie z art. 41 u.p.p.m. własność i inne prawa rzeczowe podlegają prawu państwa, w którym znajduje się ich przedmiot. Nabycie i utrata własności, jak również nabycie i utrata oraz zmiana treści lub pierwszeństwa innych praw rzeczowych, podlegają prawu państwa, w którym przedmiot tych praw znajdował się w chwili, gdy nastąpiło zdarzenie pociągające za sobą wymienione skutki prawne.

Prawo właściwe do oceny stosunków prawnorzeczowych decyduje o warunkach nabycia własności rzeczy, w szczególności wydania rzeczy, jako przesłance nabycia własności. Statut rzeczowy należy przy tym rozpatrywać niezależnie od statutu kontraktowego tj. prawa właściwego dla stosunku zobowiązaniowego stanowiącego podstawę przeniesienia własności rzeczy. Oparcie się na łączniku miejsca położenia rzeczy oznacza, że w przypadku rzeczy ruchomych statut rzeczowy podlega zmianom wskutek transgranicznego przemieszczania rzeczy. Jednak po wystąpieniu zmiany prawa nie dokonuje się zmiany prawnorzeczowych skutków zdarzeń, które już nastąpiły pod wpływem wcześniej obowiązującego prawa. Zmiana statutu rzeczy nie dotyka zamkniętych stanów faktycznych, które spowodowały za granicą modyfikację stanu prawnorzeczowego (np. tu nabycie własności rzeczy). Zatem prawo niemieckie reguluje kwestię własności rzeczy znajdujących się na terenie Niemiec w momencie zmiany stosunków prawnorzeczowych na tych rzeczach i jest, zgodnie z polskim prawem kolizyjnym, właściwe do oceny skutków nabycia własności samochodu zbywanego na terenie Niemiec (por. M. Margoński, Nabycie własności samochodu na gruncie prawa niemieckiego, *Przeгляд Sądowej*, luty 2013, s. 7-20).

Zgodnie z niemieckim kodeksem cywilnym z dnia 18 sierpnia 1896 r. (...) zakres nabycia i utraty własności rzeczy ruchomych regulują przepisy od § 929 do § 936, zasiedzenie zaś rzeczy ruchomych określają przepisy od § 937 do § 945.

Paragraf 929 niemieckiego kodeksu cywilnego reguluje przesłanki przeniesienia własności. Do przeniesienia własności rzeczy ruchomej potrzeba, aby właściciel oddał rzecz nabywcy i aby obydwaj zgodzili się na przejście prawa własności. Jeżeli nabywca posiada rzecz wystarcza zgoda na przejście prawa własności. W przypadku rzeczy ruchomej przejście własności rzeczy następuje, jeśli zbywca jest właścicielem rzeczy, a strony łączyła zgoda co do przeniesienia własności rzeczy i doszło do jej przekazania. Zgoda ma charakter umowy prawnorzeczowej odnoszącej się do utraty własności przez nabywcę. Nie ma szczególnych wymagań co do formy wyrażenia zgody. Wydanie rzeczy może nastąpić

w formie wydania dokumentów lub środków, albo przeniesienia posiadania w ten sposób, że dotychczasowy posiadacz samoistny zachowuje rzecz w swoim władaniu jako posiadacz zależny (dzierżawca) lub jako dzierżyciel. Wydanie rzeczy może też nastąpić przelewem roszczenia o wydanie rzeczy przysługującego zbywcy względem osoby trzeciej (§ 854 ust. 2, § 930 i § 931 (...)).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy, nie ulega wątpliwości, że samochód marki V. (...), o nr VIN (...) został skradziony R. P.. Okoliczności tej nie podważyła żadna ze stron. W Systemie (...) pojazd o tych numerach figurował jako utracony, w związku z czym zachodzi sytuacja, w której przewłaszczenia rzeczy dokonuje osoba niebędąca właścicielem, a czynność prawna ma miejsce na terenie Niemiec. Kwestię nabycia własności rzeczy od osoby nieuprawnionej reguluje § 932 i n. (...). Zgodnie z jego treścią nabycie własności rzeczy wykluczone jest w przypadku rzeczy skradzionych, zagubionych i zaginionych. Nie nabywa się własności, gdy rzecz została skradziona właścicielowi, gdy się zgubiła lub w ogóle zaginęła. Na gruncie niemieckiej praktyki sądowej, rzeczy utracone, są to rzeczy, których posiadania właściciel albo posiadacz zależny pozbawiony został bez wyrażenia na to zgody. Po myśli § 935 (...) tym samym nabycie własności rzeczy opisanych wyżej jest wykluczone. Z uwagi na powyższe wykluczone jest nabycie w trybie art. 169 k.c. własności utraconego w Niemczech pojazdu, jeśli do zbycia lub do wydania rzeczy nabywcy dochodzi na terenie Niemiec. Tak rozumiana praktyka niemieckiego prawa rzutuje na umowę łączącą strony co do dobrowolnego ubezpieczenia autocasco pojazdu V. (...). Faktu kradzieży pojazdu na terenie Niemiec nie był kwestionowany. W związku z tym na podstawie prawa niemieckiego powód nie stał się właścicielem tego samochodu. To ostatnie zaś rzutuje na skutki umowy łączącej strony postępowania. Zastosowanie będą miały Ogólne Warunki Ubezpieczenia umowy ubezpieczenia autocasco. W Paragrafie 12 ust. 1 OWU, ochrona ubezpieczenia nie obejmuje szkód w pojazdach pochodzących z kradzieży lub innego przestępstwa, których własności ubezpieczony nie nabył do dnia szkody, chyba że właściciel wyraził zgodę na wypłatę odszkodowania na rzecz ubezpieczonego. W toku czynności wykonywanych przez organy ścigania bezsprzecznie ujawniono, że właścicielem samochodu marki V. (...) był R. P.. On z kolei nabył samochód z salonu samochodowego. Do firmy (...) miało miejsce włamanie. Skradziono wówczas kluczyki do przedmiotowego pojazdu i dokumenty, a następnie w dniu 15 grudnia 2012 r. pojazd. Na okoliczność tę było prowadzone dochodzenie przez KPP w G. w sprawie nieumyślnego paserstwa tego pojazdu. Umorzono postępowanie w sprawie w związku z brakiem znamion czynu zabronionego. Skoro własność powoda została podważona na gruncie prawa niemieckiego nie może być również spełniona skutecznie przesłanka z § 56 ust. 1 i 3 OWU. Zgodnie z jej postanowieniami, odszkodowanie wypłacane jest właścicielowi pojazdu lub osobie przez niego upoważnionej. Wypłata odszkodowania za utracony pojazd uzależniona jest od wyrejestrowania pojazdu i przeniesienia prawa własności pojazdu na rzecz podmiotu ubezpieczającego. Skoro powód nie jest faktycznie właścicielem nie może tym samym przenieść prawa własności na inny podmiot. Z kolei jest to niezbędny warunek wypłaty odszkodowania.

W niemieckim systemie prawnym kart pojazdu została zastąpiona świadectwem dopuszczenia część II. Część I świadectwa dopuszczenia określa się jako świadectwo rejestracji (dowód rejestracyjny cz. I). Dokumenty te nie dotyczą własności pojazdu i nie legitymują właściciela pojazdu, ale jego posiadacza, osobę, która na własny rachunek korzysta z pojazdu i faktycznie nim włada. Przekazanie karty pojazdu nie zastępuje przy przewłaszczeniu wydania w posiadanie samego pojazdu. Nie jest to dokument dyspozycyjny. Wydanie karty pojazdu nie jest tym samym przesłanką nabycia własności samochodu w trybie § 929 niemieckiego kodeksu cywilnego (por. M. Margoński, Nabycie własności samochodu na gruncie prawa niemieckiego, Przegląd Sądowej, luty 2013, s. 7-20, wyrok Federalnego Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1996 r., sygn. akt II ZR 222/95 w aktach sprawy k. 847).

Tym bardziej nie może takiej przesłanki stanowić wydanie karty pojazdu podrobionej, co bezspornie miało miejsce w sprawie niniejszej.

Jednocześnie na uwagę zasługuje fakt, że w chwili zarejestrowania pojazdu w Polsce powód ubezpieczył auto od odpowiedzialności cywilnej. Na początku 2013 r. funkcjonariusze Policji podejmowali próby uzyskania od powoda informacji co do posiadanego przez niego pojazdu, jednocześnie informowali go, że w Systemie (...) figuruje on jako kradziony. Prowadzone było również dochodzenie w sprawie nieumyślnego paserstwa przez powoda pojazdu utraconego na terenie Niemiec, które zresztą nadzorowana Prokuratura w G.. W czerwcu 2013 r. przedmiotowy pojazd

został poddany badaniom mechanoskopijnym celem potencjalnego wykrycia oznak ingerencji w oryginalne części tego auta. Powód co najmniej od chwili, gdy prowadzone przez organy ścigania postępowanie przygotowawcze w sprawie nieumyślnego paserstwa ujawniło kradzież zakupionego przez powoda samochodu na terenie Niemiec, nie mógł pozostawać w przekonaniu, że samochód który uprzednio nabył, nie pochodzi z kradzieży, a zbywca był osobą uprawnioną do rozporządzania rzeczą. Najpóźniej też z tą chwilą powód utracił przymiot posiadacza samoistnego pojazdu w dobrej wierze.

W dniu 1 lipca 2013 r. powód zawarł umowę z pozwanym Towarzystwem, której przedmiotem było ubezpieczenie pojazdu od kradzieży i uszkodzenia. W chwili zawarcia umowy powód wiedział, że nie jest właścicielem rzeczy. O utracie przymiotu posiadacza samoistnego pojazdu w dobrej wierze nie poinformował pozwanego przy zawieraniu umowy ubezpieczenia. Tym samym nie podał ubezpieczycielowi istotnej okoliczności dotyczącej ryzyka związanego z przejęciem obowiązku wypłaty odszkodowania osobie nie będącej właścicielem, ani posiadaczem samoistnym, w szczególności w dobrej wierze, pojazdu pochodzącego z kradzieży.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 24 i 41 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe, § 929 i § 935 (...), art. 805 i 821 k.p.c. w zw. z Ogólnymi Warunkami Umowy Ubezpieczenia Autocasco z dnia 1 lipca 2013 r., powództwo jako bezzasadne podlegało oddaleniu.

Powód, jako strona przegrywająca, winny zwrócić pozwanemu koszty niezbędne do celowej obrony. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielanej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (punkt II wyroku).